

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 21/10/2026 17:59
Sayı: E-120.07.03-1968016

7/42552 GK 133

Sayı : E-54045643-610-27129277

Konu : Soru Önergesi (7/42552)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 03.04.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1829485 sayılı yazınız.

Ankara Milletvekili Sayın Aliye TİMİŞİ ERSEVER'e ait, İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan 7/42552 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/42552) (6 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 2728BDF0-F627-4479-A502-C82488FC4176

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Atila Gökhan

GÜNGÖR

Mühendis

Telefon No: (312) 258 85 95

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİYE TİMİSİ ERSEVER'E AİT 7/42552 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Bakanlığımız, gıda arz güvenliğini sağlamak, üretim planlamasını güçlendirmek, üretimde yeterliliği artırmak ve sürdürülebilir bir tarımsal üretim yapısını tesis etmek amacıyla kapsamlı stratejiler ve tedbirler uygulamaktadır. Halkın tüketim alışkanlıklarındaki değişiklikler ve mevsimsel talep artışları göz önüne alınarak ihtiyaca yönelik arz planlamaları ve ürün bazlı senaryolar hazırlanmaktadır.

Bakanlığımızın da üyesi olduğu Ekonomi Koordinasyon Kurulu, Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi ile bu Komite bünyesinde faaliyet gösteren ilgili alt komitelerin aracılığıyla piyasa regülasyonuna yönelik karar alma süreçleri etkin şekilde işletilmekte ve kurumlar arasında koordinasyon sağlanmaktadır. Alınan kararlar, sektörel dengeyi gözeten, üretici ve tüketiciyi koruyan bir anlayışla yürürlüğe konulmaktadır.

Ülkemizde, gübre üretiminde kullanılan hammaddelerin (amonyak, doğalgaz, fosfat kayası, fosforik asit) yaklaşık %90'ı ithal edilmektedir. Gübre fiyatları, dünya gübre ve hammadde fiyatları ile döviz kuruna bağlı olarak serbest piyasa koşullarında belirlenmekte olup küresel emtia piyasalarındaki gelişmelere paralel olarak değişkenlik göstermektedir.

İsrail, Amerika Birleşik Devletleri ve İran savaşının başlaması nedeniyle gübre firmaların gübre hammadde tedariklerini yapmalarını sağlayacak çalışmalar Bakanlığımızca ilk andan itibaren sektörle koordineli bir şekilde yürütülmüştür. Gübre firmaların tarımsal üretimde ve sanayide kullanılacak gübre ve gübre hammadde stokları, üreticilerimizin bu mevsim itibarıyla ihtiyaç duyacağı seviyeye ulaştırılmıştır.

Güzlük ekilişler için üst gübre, yazlık ekilişler için ise taban gübresinin yoğun olarak kullanıldığı ilkbahar dönemi içerisinde gübre fiyat artışlarının kontrol edilmesi amacıyla alınan tedbirler aşağıda sıralanmaktadır;

- İlk etapta alternatif ülkelerden uygun fiyata üre gübresi temininde %6,5 olan gümrük vergisi kaldırılmıştır.
- Amonyum sülfat, kalsiyum amonyum nitrat, amonyum nitrat, diamonyum fosfat (DAP), 20.20.0 kompoze gübresi ve diğer kompoze gübrelerde %6,5 olan gümrük vergisi de tüm ülkeler için kaldırılmıştır.
- Gübre üretiminde hammadde olarak kullanılan kükürt ihracatına kısıtlama getirilmiştir.
- Ülkemizin ihracat kapasitesine sahip olduğu amonyum nitrat, kalsiyum amonyum nitrat ve amonyum sülfat gübrelerinin yanında antrepolarda bulunan üre gübresinin ihracatı durdurularak bu ürünlerin yurt içinde kullanılması için tedbirler alınmıştır.
- Kurulu yerli üretim kapasitemizi kullanmak ve daha uygun fiyatla gübreye ulaşılması amacıyla 2016 yılından itibaren kullanımı yasaklanan amonyum nitrat gübresinin tarımda kullanılmasına izin verilmiştir.

Gübre ve gübre hammaddelerinin alternatif ülkelerden temini amaçlı tedarikçi ülkelerin bir kısmı ile anlaşma sağlanmış olup diğer ülkelerde de girişimlerde bulunulmuştur.

Değişen ulusal ve uluslararası koşullara göre destekleme programlarında yapılacak düzenlemeler, destekleme programlarının esasları ve araçları, bunların bütçe ödenek ihtiyaçları 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun amir hükümleri çerçevesinde belirlenmekte ve destekleme uygulamaları Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Gübrede %18 olan KDV oranı 10 Şubat 2016 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan düzenleme ile kaldırılmıştır. 2017 yılında başlayan uygulama ile stratejik ürünlerde mazot maliyetinin %50’si karşılanmaya başlanmıştır.

Bakanlığımız tarafından üreticilere;

- Bitkisel üretim,
- Hayvansal üretim,
- Kırsal kalkınma,
- Su ürünleri üretimi ve
- Tarımsal araştırma ve geliştirme (Ar-Ge)

olmak üzere 5 ana başlık altında tarımsal destekler verilmektedir.

2026 yılında tarımsal desteklemeler için 168 milyar TL kaynak ayrılmıştır.

Tarım politikalarının amaçları, ilkeleri ve öncelikleri doğrultusunda tarım sektörüyle ilgili politikaların planlanmasına yönelik 5488 sayılı Tarım Kanunu’nun 7’nci maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Bahse konu kanuni düzenlemeye istinaden “Tarımsal Üretim Planlanması Hakkında Yönetmelik” yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yapılan düzenlemeyle ürünlerin arz ve talep miktarı dikkate alınarak tarım havzası veya işletme bazında ürün veya ürün gruplarının en uygun yerde üretilmesi sağlanacak, ilin ekolojisine uygun ve suyu merkeze alan bir anlayış çerçevesinde oluşturulacak bitkisel üretim deseninde stratejik ürünler önceliklendirilecektir.

8859 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında bitkisel üretimde yeni destekleme modeline ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Yeni destekleme modeli kapsamında hazırlanan Karar ile üretim maliyetine göre ürünler kategorilere ayrılmış ve her kategori için destek katsayısı belirlenmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Kararı ile tarımsal üretimin ve gıda arz güvencesinin sürdürülebilirliğinin sağlanması, üretim planlamasına katkı sağlanması, verim ve kalitenin artırılması, tarımsal üretimde çevreci yaklaşımların benimsenmesi ve uygulanan politikaların etkinliğinin artırılması amaçlanmıştır.

Bu kapsamda, ülke ihtiyacının yurt içi üretimle karşılanabilmesi için verim ve kalitenin artırılması, kayıtların güncel tutulması ile üretim sürecinde yaşanan maliyet artışları ve fiyat istikrarsızlıkları gibi olumsuz koşullardan üreticilerin korunması hedeflenmektedir.

Yeni destekleme modeliyle;

- Bitkisel üretim destekleri ilk defa 3 yıllık olarak ve üretim döneminden önce açıklanmıştır.
- Destek kalemlerinde sadeleştirmeye gidilerek, destekler daha yönlendirici, etkin ve öngörülebilir hâle getirilmiştir.
- Üretim planlaması kapsamındaki stratejik ürünlere ilave destek verilmektedir.
- Su kısıtı olan havzalarda münavebeye uygun üretime ilave destek sağlanmaktadır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Kamu araştırma enstitüleri ve üniversiteler tarafından veya bu kuruluşlarla ortaklaşa yurt içinde ıslah edilerek tecil edilen yağlık ayçiçeği tohumu ile üretim yapan üreticilerimiz destekleme kapsamına alınmıştır.
- Soya (Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine-STKD ilave olarak), patates (STKD'ye ilave olarak) ve mısırdan ise hem kamu hem de özel sektör tarafından yurt içinde ıslah edilerek tescil edilmiş çeşitlerin yurt içinde üretilip sertifikalandırılmış tohumlarını kullanarak üretim yapan üreticilerimiz destekleme kapsamına alınmıştır.
- Destek tutarları girdi maliyetlerindeki değişikliklere göre her yıl güncellenmektedir.
- Çiftçilerimiz üretime karar vermeden önce, hangi havzada, hangi ürüne, ne kadar destek alacağını bilerek planlı şekilde faaliyete başlayabilecekler ve bu sayede plansız üretimin sebep olduğu birtakım olumsuzluklardan etkilenmeyecektir.

Bitkisel üretimin desteklenmesi programıyla çiftçilere temel destek, planlı üretim desteği ve üretimi geliştirme destekleri verilmektedir.

Temel destek ve planlı üretim desteği ile planlama kapsamındaki ürünlere belirlenen havzalarda ekim yapıldığı takdirde kullanılan mazotun tamamı, gübrenin ise yarısı nakdi olarak verilmektedir.

Yem bitkileri üretim planlaması kapsamına alınmış olup tüm havzalarda desteklenecektir. Süt havzası olarak belirlenen illerde yem bitkisi üreten çiftçilere ilave %50 planlı üretim desteği ödenmektedir. Diğer taraftan su kısıtının olduğu 11 ilin 52 ilçesinde ise planlama kapsamında az su tüketen arpa, buğday, yağlık ayçiçeği, aspir, fiğ, mercimek, nohut ve yem bezelyesi üreten çiftçilerimize gübre maliyetinin kalan %50'lik kısmı da yer altı su kısıtı desteği olarak verilmektedir. Böylece bu bölgelerde üretim planlamasına uygun ekim yapan üreticilerin mazot ve gübre maliyetinin %100'ü desteklenmektedir. Çiftçilerimize bitkisel üretim destekleri nakdi olarak ödenmektedir.

Verim ve kaliteyi artırmak için üretimi geliştirme destekleri kapsamında; sertifikalı tohum kullanım, sertifikalı/standart fidan kullanım, organik tarım, iyi tarım uygulamaları, katı organik-organomineral gübre destekleri vermeye devam edilmektedir.

10394 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 14.09.2025 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Karar ile aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır.

- Kapalı ortam bitkisel üretime yönelik genç ve kadın çiftçilere ilave destek verilmektedir.
- Mısır (dane) ürünün destekleme kategorisi 1. kategoriden 2. kategoriye yükseltilmiştir.
- Hayvancılıkta dane yem ihtiyacını karşılamak amacıyla fiğ, yulaf, çavdar ve tritikale ürünlerinde yeşil otun yanı sıra dane üretimi de destek kapsamına alınmıştır.
- Hububat üretiminde sertifikalı tohum kullanımının artırılması amacıyla 2025 üretim yılına göre 2026 üretim yılında destek katsayısı artırılarak 0,56 olarak belirlenmiştir.
- Organik tarım desteğinde, 1. derece tarımsal amaçlı üretici örgütlerine üye çiftçilere, destek katsayısının %25'i oranında ilave destek verilmektedir.
- Katı organik-organomineral desteğinde 0,21 olan katsayı, 0,32'ye çıkarılmıştır.
- Biyolojik/biyoteknik mücadele desteği birim fiyatları %21 artırılmıştır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

11781 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 08.09.2026 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Karar ile bitkisel üretimde; 2026 üretim yılı için daha önce dekara 310 TL olarak belirlenen destek katsayı değeri 367 TL olarak güncellendi. Böylece 2025 üretim yılında 244 TL olan bu değer yüzde 50,4 artırılmış oldu.

Ayrıca 2027 yılı bitkisel üretim desteklerinde aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır.

- 2027 üretim yılı için destek katsayı değeri dekara 442 TL olarak belirlenmiştir.
- Mercimek ve nohut üretimini teşvik amacıyla belirlenen havzalarda ekim yapıldığı takdirde mevcut planlı üretim destek katsayısının %100’ü kadar ilave planlı üretim desteği ödenecektir.
- Sertifikalı tohum kullanım desteğinde fiğ, mercimek, nohut, soya, yer fıstığı, yem bezelyesi, yonca, çeltik ve fasulye (kuru) ürünlerinin destek katsayı değerleri yükseltilmiştir.
- Yağlık ayçiçeğinde kamu araştırma enstitüleri ve üniversiteler tarafından veya bu kuruluşlarla ortaklaşa ıslah edilen; mısır, soya (ilave) ve patatesten (ilave) yurt içinde ıslah edilen çeşitleri kullanarak üretim yapan üreticilerimiz sertifikalı tohum kullanım desteğinden yararlanmaktadır. Bu kapsamda 2027 üretim yılı için mısırın destek katsayı değeri 0,6’dan 1’e, patatesin ilave destek katsayı değeri 1’den 2’ye, soyanın ilave destek katsayı değeri ise 0,6’dan 1’e yükseltilmiştir.
- 2026 üretim yılı için organik arılı kovan desteği destek katsayı değeri kovan başına 367 TL olarak, 2027 üretim yılı için organik arılı kovan desteği destek katsayısı kovan başına 442 TL olarak belirlenmiştir.
- Biyolojik/biyoteknik mücadele desteği verilmeye devam edilmektedir.
- Yıl boyunca (12 ay) hizmet sunan serbest tarım danışmanları ile ziraat odaları ve üretici örgütlerinde istihdam edilen danışmanlara verilen tarımsal yayım ve danışmanlık desteği, bir önceki yıla göre yüzde 40 artırılarak 2027 yılı için 483.630 TL olarak ödenecektir.

Akaryakıt fiyatlarındaki küresel dalgalanmaların üretici maliyetlerine yansımaları azaltmak amacıyla 12.08.2026 tarihli ve 11606 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile motorinde ÖTV tutarı 13-31 Ağustos 2026 tarihleri arasında uygulanmamış olup devam eden süreçte ise kademeli bir geçiş takvimi belirlenmiştir.

Bakanlığımızca 2021 yılından itibaren ülke genelinde işlenmeyen ve nadasa bırakılan arazilerde gerek bitkisel üretimin artırılması gerekse kuraklığa dayanıklı çeşitlerin ekilişlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik azami %75 ayni desteğin sağlandığı “Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi” yürütülmektedir.

Proje kapsamında uygun münavebe planı ve ekim yöntemleri uygulayarak stratejik ürünlerin üretiminde kullanılması, iklim değişikliğini dikkate alarak uygun çeşitlerle hububat, baklagil ve yağlı tohumlu bitkilerin üretiminin geliştirilmesi sağlanmaktadır.

IPARD Programı kapsamında 2011 yılı itibarıyla başlayan süreçte 42 ilde birçok tedbir altında tarım ve hayvancılık alanlarında hibe destekleri sağlanmıştır. IPARD I ve IPARD II dönemi

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

olarak başarıyla yürütülen süreç, IPARD III dönemiyle birlikte ülke geneline yayılmıştır. IPARD III döneminde çıkılan ve çıkılacak çağrılarda %50-%75 arasında değişen oranlarda yatırım tedbirlerine hibe desteği sağlanmaktadır.

IPARD Programı kapsamında yer alan tedbirler ile kırsal alanda yaşayan gençlere ve kadınlara yönelik ek sıralama puanı ve ek hibe oranı uygulanarak pozitif ayrımcılık yapılmaktadır.

Bakanlığımız tarafından 2006 yılından bu yana uygulanmakta olan Kırsal Kalkınma Yatırım Programı (KKYP) 81 ilimizi kapsamakta olup tarımsal ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik yatırımlar, tarımsal üretime yönelik yatırımlar, yenilenebilir enerji kaynakları kullanımına yönelik yatırımlar, su ürünleri yetiştiriciliğine yönelik yatırımlar, hayvansal ve bitkisel orijinli gübre işlenmesi, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik yatırımlar ile altyapı yatırım konularında; yeni tesis yapımına, kısmen yapılmış yatırımların tamamlanmasına, mevcut tesislerin kapasite artırımına ve modernizasyon/otomasyonuna bütçe imkânları ve hibe tutarı limitleri doğrultusunda 2026 yılı itibarıyla yeni dönem uygulamalarında hibeye esas proje tutarının %50-%70'i oranında hibe desteği verilecektir.

2006'dan bu yana; Kırsal Kalkınma Yatırımları Programı, IPARD hibeleri, Genç Çiftçi Projesi ve Kırsalda Uzman Eller Projesi kapsamında 102 bin projeye günümüz fiyatlarıyla toplam 270,4 milyar TL destek verilmiş, 290 bin kişiye istihdam sağlanmıştır.

ORKÖY Projeleri kapsamında orman köylümüşe yüzde 20'si hibe, yüzde 80'i faizsiz ORKÖY kredisi verilmektedir.

2025 yılında 10.830 aileye ve 7 kooperatife günümüz rakamlarıyla 3 milyar TL ORKÖY desteği sağlanmıştır.

Ayrıca üreticilerin tarımsal üretime yönelik kredi/finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla, 8038 ve 8039 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararları kapsamında 01.01.2024-31.12.2026 tarihleri arasında Ziraat Katılım Bankası A.Ş. ile T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerinden 28 farklı konuda %25-%100 aralığında Hazine faiz/kâr payı destekli yatırım ve işletme kredi/finansmanı kullanımı yapılabilmektedir.

Bu kapsamda; Sütçü ve kombine sığır yetiştiriciliği, büyükbaş hayvan besiciliği, küçükbaş hayvancılık, hastalıktan arı hayvan yetiştiriciliği, arıcılık, kanatlı sektörü, su ürünleri sektörü, temel hayvansal üretim, kapalı ortamda bitkisel üretim, yem bitkisi üretimi, yurt içi sertifikalı tohum, fide-fidan üretimi, süs bitkisi, tıbbi ve aromatik bitkiler üretimi, meyve yetiştiriciliği ve bağcılık, temel bitkisel üretim, tarım makineleri, traktör, basınçlı sulama sistemi yatırımı, tarım makineleri parkı, arazi alımı (birleştirme), lisanslı depoculuk yatırımları, ELÜS karşılığı kredi, soğuk hava deposu yatırımları, tarımsal ürünlerin işlenmesi, sözleşmeli üretim, tarımsal elektrik bedeli, tarımsal yenilenebilir enerji yatırımları, biyo-tarım yatırımları ve tarımsal AR-GE konularında faaliyet gösteren ya da faaliyete başlayacak olan gerçek ve tüzel kişi girişimciler faydalandırılmaktadır.

Üreticilerimiz temel bitkisel ve temel hayvansal üretim konularında 300.000 TL'ye kadar (300.000 TL dahil) sıfır faizli, 300.000 TL'nin üzerindeki kredilerde ise 10 milyon TL'ye kadar %50-%100 aralığında faiz/kâr payı destekli kredi/finansman kullanabilmektedir.

Bu kapsamdaki işletme kredi/finansmanlarının belirli bir kısmı aynı olarak tahsis edilmekte, bu tutar akaryakıt, gübre, tohum, fide, ilaç, veterinerlik hizmeti, yem, aşı ve benzeri tarımsal girdilerin alımına yönelik kullanılmaktadır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri, 1581 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu çerçevesinde üreticilerin ekonomik menfaatlerini korumak ve tarımsal girdileri en uygun şartlarda temin etmek amacıyla kooperatifler, bölge birlikleri, merkez birliği ve iştirak şirketlerinden oluşmaktadır. Tüm iş ve işlemler, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, 1581 sayılı Kanun ve ilgili iç mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütülmekte, denetlenmekte ve mevzuatın izin verdiği bilgiler şeffaf bir şekilde kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Tarım Kredi Kooperatifleri şirketlerinden “Halka Açıklık” statüsünde bulunanlar Sermaye Piyasası mevzuatı çerçevesinde gerekli açıklamaları yapmaktadır.

Tarımsal girdi fiyat endeksi ve dış ticarete ilişkin veriler Türkiye İstatistik Kurumunun kurumsal internet sayfasında kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.